

FACTORS CONTRIBUTING TO UNEMPLOYMENT AMONG GRADUATES OF KASETSART UNIVERSITY, BANGKHEN CAMPUS

Sangthong CHANTHAPAT^{1*} and Oranun GLUNTAPURA¹

1 Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Thailand; sangthong.cha@ku.th (S. C.)
(Corresponding Author)

ABSTRACT

The research on factors of unemployment among graduates of Kasetsart University, Bangkhen Campus aimed to (1) study the level of factors of unemployment among graduates of Kasetsart University, Bangkhen Campus, and (2) compare the factors of unemployment among graduates of Kasetsart University, Bangkhen Campus, classified by personal factors including (1) gender, (2) age, (3) income, (4) field of study, (5) place of residence, and (6) employment status. In this study, the researcher used a sample group of 307 graduates from Kasetsart University, Bangkhen Campus. The instrument used was a questionnaire. The statistical methods used for analysis included percentage, mean, standard deviation, and One-Way ANOVA analysis with significant values and Multiple Regression Analysis. Statistically significant at the 0.05 level. The research findings revealed that graduates of Kasetsart University, Bangkhen Campus, with different income levels and places of residence, exhibited statistically significant differences in unemployment factors at the 0.05 level, consistent with the hypothesis. However, graduates of Kasetsart University, Bangkhen Campus, with different genders, ages, fields of study, and employment statuses did not show significant differences in unemployment factors, which contradicted the hypothesis.

Keywords: Unemployment, Factors Contributing to Graduate Unemployment, Technological Factors

CITATION INFORMATION: Chanthapat, S., & Gluntapura, O. (2026). Factors Contributing to Unemployment Among Graduates of Kasetsart University, Bangkhen Campus. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 4(8), 26.

ปัจจัยการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

แสงทอง จันทแพทย์¹ และ อรนนท์ กลั่นทประ¹

1 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน; sangthong.cha@ku.th (แสงทอง)
(ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องปัจจัยการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษา ระดับปัจจัยการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน และ (2) เปรียบเทียบปัจจัยการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ สาขาวิชาเรียน ภูมิสำเนา และสถานภาพการทำงาน ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 307 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่มีระดับรายได้และภูมิสำเนาแตกต่างกัน มีปัจจัยการว่างงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม บัณฑิตที่มีเพศ อายุ สาขาวิชาเรียน และสถานภาพการทำงานแตกต่างกัน มีปัจจัยการว่างงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: การว่างงาน, ปัจจัยการว่างงานของบัณฑิต, ปัจจัยด้านเทคโนโลยี

ข้อมูลการอ้างอิง: แสงทอง จันทแพทย์ และ อรนนท์ กลั่นทประ. (2569). ปัจจัยการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 4(8), 26.

บทนำ

ปัญหาการว่างงานของบัณฑิตระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยยังคงเป็นประเด็นสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี ขณะที่ตลาดแรงงานในบางสาขาวิชามีข้อจำกัดในการรองรับแรงงานใหม่ได้อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในช่วงที่ภาคธุรกิจต้องปรับตัวตามสภาวะเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ส่งผลให้ความต้องการจ้างงานไม่สอดคล้องกับจำนวนและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติและสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน (2567) ระบุว่าในเดือน พฤษภาคม 2567 ผู้ว่างงานที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีจำนวนสูงที่สุดเมื่อเทียบกับระดับการศึกษาอื่น โดยมีจำนวนประมาณ 1.49 แสนคน ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แม้การศึกษาระดับสูงจะถูกมองว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการทำงานและสร้างรายได้ที่มั่นคงในระยะยาว แต่ในระยะเริ่มต้นของการเข้าสู่ตลาดแรงงาน บัณฑิตจำนวนหนึ่งยังคงเผชิญอุปสรรคสำคัญ เช่น การแข่งขันที่สูง ความไม่สอดคล้องระหว่างทักษะที่ได้รับจากการศึกษากับทักษะที่นายจ้างต้องการ ตลอดจนข้อจำกัดด้านประสบการณ์การทำงานจริง ส่งผลให้การได้งานทำล่าช้าหรือไม่เป็นไปตามความคาดหวังในช่วงเริ่มต้นของเส้นทางอาชีพ

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีความสำคัญในการศึกษาและอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยมุ่งวิเคราะห์ปัจจัยในหลายมิติ ได้แก่ ด้านส่วนบุคคล ด้านทักษะและการศึกษา ด้านครอบครัว และด้านปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับตลาดแรงงาน เพื่อให้สามารถอธิบายสาเหตุของการว่างงานหรือการเข้าสู่ระบบการจ้างงานที่ล่าช้า ความไม่สอดคล้องระหว่างการศึกษากับตลาดแรงงาน รวมถึงความแตกต่างในการรับรู้ปัจจัยการว่างงานของบัณฑิต การศึกษาปัจจัยการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำความเข้าใจว่าปัจจัยด้านใดมีอิทธิพลต่อการว่างงานมากที่สุด และบัณฑิตที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันจะมีการรับรู้ปัจจัยการว่างงานแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย การสนับสนุนการมีงานทำ และการเตรียมความพร้อมของบัณฑิตก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาเรื่องปัจจัยการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน และ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

การทบทวนวรรณกรรม

การว่างงาน หมายถึง ภาวะของบุคคลในวัยแรงงานที่ไม่มีการจ้างงาน แต่มีความพร้อมที่จะทำงานและกำลังแสวงหางานอย่างจริงจัง การว่างงานเชิงโครงสร้าง หมายถึง ภาวะที่ตลาดแรงงานโลกกำลังเผชิญความท้าทายจากความไม่แน่นอนในหลายด้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจ้างงาน คุณภาพงาน และความมั่นคงในการทำงาน โดยกลุ่มแรงงานใหม่หรือกลุ่มที่ยังปรับตัวไม่ทันต่อความต้องการของตลาดแรงงานมักได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้ ระบบโครงสร้างการทำงานที่มีสภาพแวดล้อม สังคม ค่าตอบแทน สวัสดิการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เอื้อต่อการทำงาน ย่อส่งผลให้เกิดการทำงานต่ำกว่าระดับ (Underemployment) หรือเกิดการว่างงานในระยะต่อมา (International Labour Organization, 2023) ในหลายประเทศกำลังพัฒนา ความท้าทายของตลาดแรงงานเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากทุนมนุษย์ที่ไม่เต็มประสิทธิภาพ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากความไม่สอดคล้องของทักษะกับตำแหน่งงาน และข้อจำกัดด้านโครงสร้างเศรษฐกิจที่ทำให้ตำแหน่งงานคุณภาพสูงไม่ได้เพิ่มขึ้นตามจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา สำหรับการว่างงานของบัณฑิตจบใหม่ หมายถึง เยาวชนที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านจากการศึกษาไปสู่การทำงานในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น กลุ่มที่เรียนต่อ กลุ่มที่เรียนและทำงานไปพร้อมกัน และกลุ่มที่เข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างเต็มตัว ซึ่งการเข้าสู่ตำแหน่งงานของผู้จบใหม่มักไม่ได้เกิดขึ้นในทันที ทำให้แรงงานกลุ่มวัยเริ่มต้นมีโอกาสมองหาภาวะว่างงานหรือความไม่มั่นคงในการจ้างงานสูงกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มวัยทำงานอื่น (OECD, 2023) ความไม่สอดคล้องของทักษะกับตลาดแรงงาน (Skill

Mismatch) สามารถเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ เช่น ความไม่สอดคล้องเชิงระดับ (การทำงานต่ำกว่าวุฒิหรือสูงกว่าวุฒิการศึกษา) ความไม่สอดคล้องเชิงสาขา (การทำงานไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน) ช่องว่างทางทักษะ (ทักษะไม่เพียงพอสำหรับงาน) และการเสื่อมถอยของทักษะเนื่องจากไม่ได้ปฏิบัติจริง แนวคิดนี้ช่วยให้เข้าใจว่าการว่างงานของบัณฑิตอาจเกิดจากการที่ทักษะของผู้จบใหม่ไม่ตอบโจทย์ความต้องการของงาน หรือระบบเศรษฐกิจไม่มีตำแหน่งงานที่รองรับทักษะที่มีอยู่ (McGuinness, Pouliakas, and Redmond, 2018) ทั้งนี้ การว่างงานของบัณฑิตที่กำลังเข้าสู่ตลาดแรงงานมีหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบ โดยสามารถใช้กรอบแนวคิดเชิงพหุมิติอธิบายได้ 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านครอบครัว (2) ปัจจัยด้านการศึกษา (3) ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และ (4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี

ปัจจัยด้านครอบครัว พิจารณาใน 2 มิติ ได้แก่ (1) การสนับสนุนและแรงกดดันจากครอบครัว หมายถึง ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล โดยทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (1990) ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ในวัยเด็ก บรรยากาศในครอบครัว และรูปแบบการเลี้ยงดูว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติ ค่านิยม และความต้องการของบุคคล โดยมองว่าเส้นทางอาชีพเป็นผลจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของตัวตนและบทบาททางสังคม ซึ่งครอบครัวถือเป็นบริบทแรกที่มีผลต่อการสร้างภาพตัวตนและความคาดหวังต่ออนาคต เมื่อบุคคลเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านจากการศึกษาไปสู่การทำงาน ครอบครัวจึงมีบทบาททั้งในเชิงสนับสนุนและเชิงสร้างแรงกดดัน และ (2) ภาวะครอบครัวและสภาพแวดล้อมการดำรงชีวิต ในมิติของเศรษฐศาสตร์ครอบครัว ครัวเรือนคือหน่วยตัดสินใจที่จัดสรรทรัพยากร เวลา และแรงงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสมาชิก (Becker, 1993) บัณฑิตที่อยู่ในครัวเรือนที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรอาจต้องเร่งเข้าสู่ระบบการทำงาน หรือเลือกรับงานที่สร้างรายได้เร็ว แม้จะไม่ตรงกับความต้องการหรือไม่ตรงกับสายวิชาที่เรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความก้าวหน้าในสายอาชีพระยะยาว (Brian Heseung Kim, Kelli A. Bird, and Benjamin L. Castleman, 2024)

ปัจจัยด้านการศึกษา ประกอบด้วย 2 มิติ ได้แก่ (1) การเปลี่ยนผ่านจากการศึกษาไปสู่การทำงานที่มีความแตกต่างกัน โดยการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไม่ได้ช่วยให้เข้าสู่ตลาดแรงงานได้ในทันทีเสมอไป (สุพิชชา โชติกำจร, 2567) หากทักษะที่ได้รับจากหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในช่วงเวลานั้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้จบใหม่ที่ยังขาดประสบการณ์และทักษะเชิงปฏิบัติ (OECD, 2023) และ (2) ความไม่สอดคล้องของทักษะกับงานที่เกิดจากช่องว่างทางทักษะและการทำงานไม่ตรงสายวิชา ส่งผลให้ผู้จบใหม่หางานได้ยากขึ้น หรือต้องทำงานที่ต่ำกว่าศักยภาพ เมื่อเกิดความไม่สอดคล้องดังกล่าวในระบบแรงงาน ภาวะว่างงานของบัณฑิตจึงไม่ใช่เพียงปัญหาด้านปริมาณตำแหน่งงาน แต่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของทักษะและการจับคู่แรงงานให้ตรงกับงานด้วย (อุมาพร เต็ดดวง และ บุษกร ถาวรประสิทธิ์, 2560)

ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง หมายถึง ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อสร้างงานใหม่และคุณภาพของงาน (International Labour Organization, 2023) โดยเฉพาะแรงงานใหม่มักได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ เนื่องจากองค์กรมีแนวโน้มที่จะลดการเปิดรับพนักงานใหม่หรือเพิ่มความเข้มงวดในการคัดเลือก ซึ่งส่งผลให้การว่างงานของบัณฑิตจบใหม่เพิ่มสูงขึ้น (ศรัณุภร ศิลปะประเสริฐ และ หทัยชนก วงศ์กาฬสินธุ์, 2564) นอกจากนี้ การพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่ทั่วถึงในพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ ย่อมส่งผลให้เกิดการว่างงานในเขตภูมิภาคเช่นกัน (วารุณี โพธิ์วิจิตร, 2564) ในขณะเดียวกัน นโยบายภาครัฐ เสถียรภาพทางการเมือง และสภาพเศรษฐกิจ ต่างมีความเชื่อมโยงกับความเชื่อมั่นในการลงทุนและการจ้างงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อต่อเนื่องของมาตรการรัฐและการเปิดรับแรงงานใหม่ของภาคธุรกิจ (Arian, Intezar, & Omari, 2024)

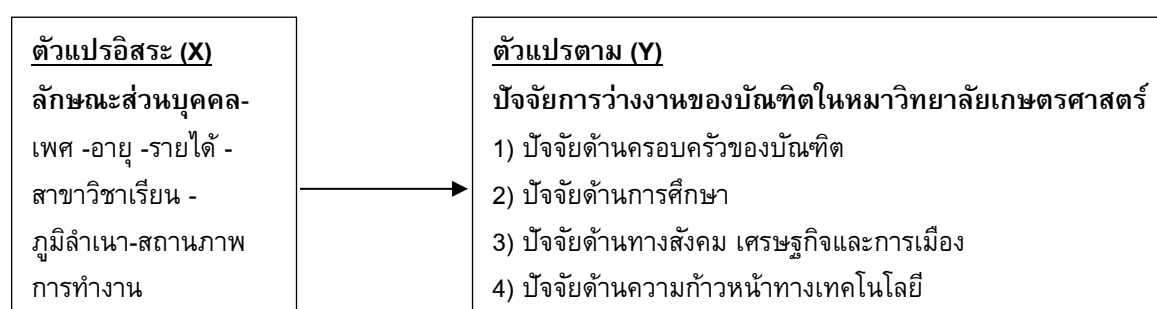
ปัจจัยด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี หมายถึง เทคโนโลยีที่เข้ามาเปลี่ยนรูปแบบของงานและทักษะที่จำเป็นในหลายสาขาอาชีพ ส่งผลให้งานบางประเภทลดลง ในขณะที่งานใหม่ที่ต้องการทักษะสูงเพิ่มขึ้น แรงงานที่ไม่สามารถปรับตัวหรือพัฒนาทักษะใหม่จึงมีความเสี่ยงที่จะว่างงานสูงขึ้น (International Labour Organization, 2023) โดยเฉพาะแรงงานใหม่ที่ยังขาดทักษะเชิงเทคโนโลยีที่เพียงพอ นอกจากนี้ รายงานความต้องการทักษะในตลาดแรงงานระบุว่า นายจ้างต้องการแรงงานที่มีทักษะเฉพาะทางและสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลได้ดี ส่งผลให้การแข่งขันของผู้จบใหม่สูงขึ้น บัณฑิต

ที่ขาดทักษะดังกล่าวจึงอาจถูกคัดออกจากการแข่งขันตั้งแต่ขั้นตอนการพิจารณาเอกสารสมัครงาน (World Economic Forum, 2023)

สมมติฐานการวิจัย

- 1) บัณฑิตที่มีเพศแตกต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แตกต่างกัน
- 2) บัณฑิตที่มีอายุแตกต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แตกต่างกัน
- 3) บัณฑิตที่มีระดับรายได้แตกต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แตกต่างกัน
- 4) บัณฑิตที่มีสาขาวิชาเรียนแตกต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แตกต่างกัน
- 5) บัณฑิตที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แตกต่างกัน
- 6) บัณฑิตที่มีสถานภาพการทำงานแตกต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เนื่องจากไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ 305 คน โดยคำนวณด้วยโปรแกรม G*Power มีขั้นตอนดังนี้ (1) กำหนดตระกูลสถิติวัดขนาดตัวอย่าง (Test Family) เป็น F-Test สำหรับ ANOVA (2) เลือกสถิติวิเคราะห์ให้ตรงกับสมมติฐานคือ ANOVA: Fixed effects, omnibus, one-way และ (3) กำหนดรูปแบบการวิเคราะห์พลังการทดสอบ (Type of Power Analysis) แบบ A priori: Compute required sample size (ศักดิ์ชัย จันทะแสง, 2568) ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มาตรวัดรูปแบบ Likert Scale 5 ระดับ การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ทำได้โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Cronbach's Alpha) ซึ่งพบว่ามีค่าความเชื่อมั่นรายด้านและโดยรวมตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไปทุกด้าน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูล และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 50.81) มีอายุระหว่าง 19-22 ปี (ร้อยละ 62.54) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 12,001-15,000 บาท (ร้อยละ 45.60) สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชารัฐศาสตร์ (ร้อยละ 26.06) มีภูมิลำเนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ร้อยละ 47.56) และมีสถานภาพการทำงานคือว่างงานและกำลังหางานทำ (ร้อยละ 45.93)

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามรายด้าน มีดังนี้

ด้านครอบครัว ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บัณฑิตมีความเห็นด้วยมากที่สุดในระดับ "ครอบครัวคาดหวังให้บัณฑิตมีหน้าที่การงานทันทีหลังจากสำเร็จการศึกษา" ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.90) รองลงมาคือ "ครอบครัวของบัณฑิตไม่ยอมรับหากบัณฑิตว่างงานเป็นระยะเวลานาน" ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.89) และ "ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัวทำให้จำเป็นต้องมีงานทำ เช่น ปัญหาหนี้สินในครอบครัว" ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.89) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ "ที่พักอาศัยของบัณฑิตส่งผลให้หางานทำได้ยาก" ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

ด้านการศึกษา ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บัณฑิตมีความเห็นด้วยมากที่สุดในระดับ "ความสามารถทางภาษาต่างประเทศที่มีน้อยทำให้หางานทำได้ยาก" ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.82) รองลงมาคือ "การไม่ได้ฝึกงานในหน่วยงานต่างๆ ส่งผลให้หางานทำได้ยาก" ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.92) และ "สาขาวิชาที่เรียนไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทำให้หางานทำได้ยาก" ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.84) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ "การไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัยส่งผลให้หางานทำได้ยาก" ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.91) ตามลำดับ

ด้านเศรษฐกิจและการเมือง ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บัณฑิตมีความเห็นด้วยมากที่สุดในระดับ "หน่วยงานมีค่าตอบแทนและสวัสดิการน้อยทำให้บัณฑิตไม่ยอมทำงาน" ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.94) รองลงมาคือ "การไม่ได้เข้าร่วมโครงการ Reskill และ Upskill ของรัฐบาลทำให้หางานทำได้ยาก" ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.93) และ "การแข่งขันในการสมัครงานทำให้เกิดความเครียดและความกดดัน" ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.82) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ "การไม่ได้เข้าร่วมโครงการ JobExpo ทำให้หางานทำได้ยาก" ($\bar{X} = 2.73$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ

ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บัณฑิตมีความเห็นด้วยมากที่สุดในระดับ "เทคโนโลยีมีประสิทธิภาพในการทำงานมากกว่าทำให้บัณฑิตว่างงาน" ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.93) รองลงมาคือ "บัณฑิตไม่สามารถปรับตัวหรือเข้าใจระบบเทคโนโลยีจึงทำให้หางานทำได้ยาก" ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.89) และ "วิวัฒนาการของเทคโนโลยีเข้ามาทดแทนแรงงานทำให้สูญเสียโอกาสในการทำงาน" ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.89) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ "ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้เกิดความกังวลในการหางาน" ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.87)

ผลการทดสอบสมมติฐานจากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ สาขาวิชาเรียน และภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่เพศ อายุ และสถานภาพการทำงานที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการว่างงานไม่แตกต่างกัน

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยทางรายได้มีผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ ด้านการศึกษา ($b = 1.037$, $t = 2.830$, Sig. = .005) มีผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยสามารถอธิบายความผันแปรของการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร้อยละ 29 (Adjusted R² = .290) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยทางสาขาวิชาเรียนมีผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ ด้านการศึกษา ($b = 1.040$, $t = 2.786$, $\text{Sig.} = .033$) และด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ($b = 2.051$, $t = 2.204$, $\text{Sig.} = .029$) มีผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยทั้ง 2 ตัวแปรสามารถอธิบายความผันแปรของการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร้อยละ 45.1 ($\text{Adjusted } R^2 = .451$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยทางรายได้มีผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ($b = 1.006$, $t = 4.285$, $\text{Sig.} = .000$) มีผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยสามารถอธิบายความผันแปรของการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร้อยละ 38.2 ($\text{Adjusted } R^2 = .382$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	สถิติที่ใช้	ค่าสถิติ	Sig.
เพศ	F-test	0.024	0.976
อายุ	F-test	2.781	0.064
รายได้	F-test	0.982	0.013
สาขาวิชาเรียน	F-test	0.828	0.005
ภูมิลำเนา	F-test	1.832	0.041
สถานภาพ	F-test	0.073	0.929

* $p < .05$

ตารางที่ 2 ปัจจัยทางเพศที่มีผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การว่างงานของบัณฑิต	b	Std. Error	B	t	Sig.
ค่าคงที่	1.663	0.237		7.007	.000
ด้านครอบครัว	-0.017	0.017	-0.117	-0.948	.344
ด้านการศึกษา	0.027	0.014	-0.233	-1.905	.058
ด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง	-0.007	0.012	-0.065	-.580	.562
ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	0.000	0.011	-0.009	-0.083	.934

$R = .170$, $R^2 = .029$, $\text{Adjusted } R^2 = .016$, $\text{SE}_{\text{Est}} = 0.630$, $F = 0.024$, $\text{Sig.} = 0.976^*$

* $p < .05$

ตารางที่ 3 ปัจจัยทางอายุมีผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การว่างงานของบัณฑิต	b	Std. Error	B	t	Sig.
ค่าคงที่	0.970	0.214		4.521	.000
ด้านครอบครัว	.010	0.012	0.089	0.828	.408
ด้านการศึกษา	-0.018	0.013	-0.170	-1.383	.168
ด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง	0.005	0.011	0.048	0.422	.673
ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	0.016	0.010	0.174	.174	.122

$R = .165$, $R^2 = .027$, $\text{Adjusted } R^2 = .014$, $\text{SE}_{\text{Est}} = 0.569$, $F = 2.781$, $\text{Sig.} = .064$

* $p < .05$

ตารางที่ 4 ปัจจัยทางรายได้มีผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การว่างงานของบัณฑิต	b	Std. Error	B	t	Sig.
ค่าคงที่	2.120	0.295		7.179	.000
ด้านครอบครัว	0.020	0.016	0.135	1.247	.213
ด้านการศึกษา	1.037	0.013	0.305	2.830	.005*
ด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง	0.016	0.015	0.120	1.066	.287
ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	-0.028	0.014	-0.216	-1.926	.055
R = .149, R ² = .220, Adjusted R ² = .290, SE _{Est} = 0.784, F = 0.982, Sig. = .013*					

* $p < .05$

ตารางที่ 5 ปัจจัยทางสาขาวิชาเรียนมีผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การว่างงานของบัณฑิต	b	Std. Error	B	t	Sig.
ค่าคงที่	2.674	0.867		3.084	.002
ด้านครอบครัว	0.050	0.048	0.115	1.055	.292
ด้านการศึกษา	1.040	0.051	0.197	2.786	.033*
ด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง	-0.020	0.045	-0.006	-0.052	.959
ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	2.051	0.042	0.136	2.204	.029*
R = .114, R ² = .414, Adjusted R ² = .451, SE _{Est} = 2.302, F = 0.828, Sig. = .005*					

* $p < .05$

ตารางที่ 6 ปัจจัยทางภูมิสำเนาามีผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การว่างงานของบัณฑิต	b	Std. Error	B	t	Sig.
ค่าคงที่	1.619	0.468		3.461	.001
ด้านครอบครัว	-0.005	0.026	-0.020	-0.184	.854
ด้านการศึกษา	0.034	0.028	0.115	1.223	.222
ด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง	-0.020	0.024	-0.094	-0.829	.408
ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	1.006	0.030	0.132	4.285	.000*
R = .089, R ² = .389, Adjusted R ² = 0.382, SE _{Est} = 1.241, F = 1.832, Sig. = .041*					

* $p < .05$

ตารางที่ 7 ปัจจัยทางสถานภาพการทำงานมีผลต่อการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การว่างงานของบัณฑิต	b	Std. Error	B	t	Sig.
ค่าคงที่	1.531	0.258		5.942	.000
ด้านครอบครัว	0.029	0.014	0.218	2.008	.046
ด้านการศึกษา	-0.023	0.015	-0.186	-1.506	.133
ด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง	0.003	0.013	0.025	0.219	.827
ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	-0.004	0.012	-0.034	-0.302	.763

$R = .123$, $R^2 = .015$, Adjusted $R^2 = -0.002$, $SE_{Est} = 0.684$, $F = 0.073$, $Sig. = .929$

---

* $p < .05$

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

1) ระดับปัจจัยการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ปัจจัยด้านการศึกษา และปัจจัยด้านครอบครัว ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าบัณฑิตรับรู้ bahwa เทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อการว่างงาน

1.1) ปัจจัยด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยเฉพาะในประเด็น "เทคโนโลยีมีประสิทธิภาพการทำงานมากกว่าทำให้บัณฑิตว่างงาน" และ "บัณฑิตไม่สามารถปรับตัวหรือเข้าใจระบบเทคโนโลยีจึงหางานทำได้ยาก" สอดคล้องกับการศึกษาของ World Economic Forum (2023) ที่รายงานว่า เทคโนโลยีกำลังเปลี่ยนรูปแบบของงานและทักษะที่จำเป็นในหลายอาชีพ งานบางประเภทลดลงขณะที่งานใหม่ที่ต้องการทักษะสูงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้แรงงานที่ไม่สามารถปรับตัวต่อทักษะใหม่มีความเสี่ยงต่อการว่างงานมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานใหม่ที่ยังไม่มีทักษะเชิงเทคโนโลยีเพียงพอ นอกจากนี้ประเด็น "วิวัฒนาการของเทคโนโลยีทดแทนแรงงานทำให้บัณฑิตสูญเสียโอกาสการทำงาน" ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ International Labour Organization (2023) ที่เสนอว่า ความเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานในระดับโลกสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความต้องการทักษะที่สูงขึ้น การพัฒนาทักษะและการยกระดับความพร้อมของแรงงานจึงเป็นโจทย์สำคัญในยุคปัจจุบัน สิ่งนี้สะท้อนว่าบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยังขาดทักษะการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะการปรับตัวต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และมีความกังวลต่อการถูกทดแทนแรงงานด้วยเทคโนโลยี

1.2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการเมือง บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานระบุว่า "หน่วยงานมีค่าตอบแทนและสวัสดิการน้อยทำให้ไม่อยากทำงาน" และ "การไม่ได้เข้าร่วมโครงการ Reskill and Upskill ของรัฐบาลทำให้หางานทำได้ยาก" ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ International Labour Organization (2023) ที่เสนอว่า การพัฒนาตลาดแรงงานต้องอาศัยนโยบายภาครัฐในการสนับสนุนการจ้างงานและการเพิ่มทักษะของแรงงาน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนและผู้จบใหม่ หากนโยบายไม่เพียงพอหรือไม่ต่อเนื่อง อาจทำให้แรงงานใหม่เข้าสู่ตลาดได้ยากและเกิดการว่างงานขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัญพร คิลปะประเสริฐ และ หทัยชนก วงศ์กาฬสินธุ์ (2564) ทำการศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการรับนักศึกษาจบใหม่ในยุคโควิดของบริษัทยักษ์ในประเทศไทย" ที่พบว่าปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การปรับตัว การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ซึ่งล้วนเป็นทักษะที่พัฒนาได้ผ่านโครงการของภาครัฐ นอกจากนี้ ประเด็น "การแข่งขันสมัครงานทำให้บัณฑิตเกิดความเครียดและความกดดัน" แสดงให้เห็นว่า เมื่อบัณฑิตจบใหม่มีจำนวนมากขึ้น แต่ตำแหน่งงานว่างมีไม่เพียงพอ จึงก่อให้เกิดการแข่งขันในตลาดแรงงานที่สูงขึ้น

1.3) ปัจจัยด้านการศึกษา การที่บัณฑิตเผชิญการแข่งขันที่สูงขึ้น นอกจากเทคโนโลยีจะมีบทบาทแล้ว ทักษะและประสบการณ์ก็มีความจำเป็นต่อการหางาน ในประเด็น "ความสามารถทางภาษาต่างประเทศที่มีน้อยทำให้หางานทำได้ยาก" และ "การไม่ได้ไปฝึกงานในหน่วยงานต่างๆ ส่งผลให้หางานทำได้ยาก" สอดคล้องกับแนวคิดของ Becker (1993) ที่อธิบายว่า การลงทุนในทักษะและความรู้ถือเป็นทุนมนุษย์ที่ทำให้แรงงานมีผลิตภาพสูงขึ้นและเพิ่มโอกาสในการทำงาน การศึกษาเพียงอย่างเดียวจึงไม่ใช่คำตอบ หากบัณฑิตไม่สามารถแปลงความรู้ในห้องเรียนให้เป็นทักษะเชิงปฏิบัติที่ตอบโจทย์งานจริงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมพร เต็ดดวง และ บุษกร ถาวรประสิทธิ์ (2560) ทำการศึกษาเรื่อง "การมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ" ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีงานทำ ได้แก่ บัณฑิตในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีประสบการณ์ทำงาน ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และ

คอมพิวเตอร์ ยังไม่เทียบเท่าความต้องการในสาขาวิชาเทคโนโลยีหรือการแพทย์ที่มีความสอดคล้องกับตลาดแรงงานมากกว่า นอกจากนี้ ประเด็น "สาขาวิชาที่เรียนไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงานทำให้หางานทำได้ยาก" บ่งชี้ว่าควรพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของ McGuinness, Pouliakas, and Redmond (2018) เรื่องความไม่สอดคล้องของทักษะกับตลาดแรงงาน (Skill Mismatch) ทั้งในเชิงระดับ เชิงสาขา และช่องว่างทางทักษะ ซึ่งช่วยให้เข้าใจว่าการว่างงานของบัณฑิตเกิดจากทักษะไม่ตอบโจทย์งาน หรือระบบเศรษฐกิจไม่มีตำแหน่งงานรองรับทักษะที่มีอยู่ ส่วนประเด็น "การไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งผลให้หางานทำได้ยาก" ส่งผลต่อการว่างงานของบัณฑิตน้อยที่สุด เนื่องจากบัณฑิตบางส่วนมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อเก็บหน่วยกิตให้ครบถ้วนเพื่อสำเร็จการศึกษามากกว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมมหาวิทยาลัย

1.4) ปัจจัยด้านครอบครัว บัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในประเด็น "ครอบครัวคาดหวังให้มีหน้าที่การงานทันทีหลังจากสำเร็จการศึกษา" และ "ครอบครัวไม่ยอมรับหากต้องว่างงานเป็นระยะเวลานาน" อิทธิพลของครอบครัวต่อความคาดหวังและความกดดันนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (1990) ที่มองว่า เส้นทางอาชีพเป็นผลจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของตัวตนและบทบาททางสังคม โดยครอบครัวเป็นบริบทแรกที่มีผลต่อภาพตัวตนและความคาดหวัง อภิปรายร่วมกับงานวิจัยของ Brian Heseung Kim, Kelli A. Bird, and Benjamin L. Castleman (2024) ทำการศึกษาเรื่อง "Crossing the finish line but losing the race? Socioeconomic inequalities in the labor market trajectories of community college graduates" ที่พบว่า การเปลี่ยนผ่านจากวิทยาลัยสู่ตลาดแรงงานเป็นเรื่องท้าทาย นักศึกษาที่มีข้อเสียเปรียบทางการเงินหรือข้อมูล มีแนวโน้มที่จะเลือกทำงานที่มีศักยภาพต่ำกว่าในงานแรกเพื่อหลีกเลี่ยงการว่างงาน ประเด็น "ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบครอบครัวทำให้จำเป็นต้องมีงานทำ เช่น ปัญหาหนี้สิน" สอดคล้องกับแนวคิดของ Becker (1993) เกี่ยวกับการครอบครัวยุคใหม่ที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรทำให้ต้องเร่งทำงาน ส่วนประเด็น "ที่พักอาศัยส่งผลให้หางานยาก" ส่งผลน้อยที่สุด เนื่องจากเครื่องมือเทคโนโลยีและการสื่อสารในปัจจุบันช่วยลดอุปสรรคด้านสถานที่และเพิ่มโอกาสในการหางานได้มากขึ้น

2) การเปรียบเทียบปัจจัยการว่างงานจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

2.1) เพศ อายุ และสถานภาพการทำงาน บัณฑิตที่มีเพศ อายุ และสถานภาพการทำงานแตกต่างกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการว่างงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพา เหมนรรกร (2566) ทำการศึกษาเรื่อง "ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อสภาวะการว่างงานของบัณฑิตจบใหม่" ที่พบว่า เพศและสถาบันการศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาวะการว่างงานไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ วารุณี โพธิ์วิจิตร (2564) ทำการศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย" ที่พบว่า ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ (โดยเฉพาะวิกฤตโควิด-19) ปัจจัยด้านเพศและอายุมีอิทธิพลต่อการว่างงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศหญิงมีโอกาสว่างงานมากกว่าเพศชาย และเยาวชนช่วงอายุ 20-24 ปีมีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้น ความแตกต่างนี้อาจเนื่องมาจากบริบทและช่วงเวลาที่ทำการศึกษาแตกต่างกัน

2.2) รายได้ บัณฑิตที่มีระดับรายได้แตกต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการว่างงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 12,000 บาท มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการว่างงานแตกต่างจากกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า เนื่องจากมีความเร่งรีบในการหางานทำเพื่อสร้างรายได้ และอาจเกิดภาวะล้มเลิกความตั้งใจหลังพยายามหางานมาระยะหนึ่ง หรือเรียกว่า "ผู้บ่ล้งกำลังใจในการหางาน" (Discouraged Worker) กลุ่มที่มีรายได้น้อยจึงมีทางเลือกไม่มากและต้องทนทำงานที่ไม่มั่นคงในโครงสร้างที่ไม่เอื้อต่อการทำางาน ส่งผลให้เกิดการว่างงานหรือการทำงานต่ำกว่าระดับในระยะต่อมา (Underemployment) สอดคล้องกับแนวคิดของ International Labour Organization (2023) ในขณะที่กลุ่มผู้มีรายได้สูงกว่ามีโอกาสและทางเลือกในการไ้ตรงตรงเพื่อเลือกงานที่คุ้มค่าได้มากกว่า โดยไม่มีความจำเป็นต้องเร่งรีบเนื่องจากมีรายได้สนับสนุนเพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Brian Heseung Kim, Kelli A. Bird, and Benjamin L. Castleman (2024) ที่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าจะมี

รายได้น้อยกว่ากลุ่มที่มีสถานะสูงกว่าหลังสำเร็จการศึกษาหนึ่งปี และความแตกต่างนี้คงอยู่อย่างน้อยสามปีระหว่างการหางาน

2.3) สาขาวิชาเรียน บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาในสายสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (เช่น นิติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ จิตวิทยา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ประวัติศาสตร์ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา) เผชิญภาวะว่างงานเนื่องจากสาขาเหล่านี้ไม่ได้ตอบสนองต่อความต้องการหลักของตลาดแรงงานในปัจจุบัน ซึ่งกลุ่มงานที่ขาดแคลนและเป็นที่ต้องการสูงคือกลุ่มสาขาวิชา STEM (วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ แพทยศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ สถิติ หรือคอมพิวเตอร์) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิชชา โชติกำจร (2567) ทำการศึกษาเรื่อง "ภาวะการณ์ว่างงานและปัจจัยที่มีผลต่อการว่างงานในประเทศไทย" ขณะทำงานวิจัยของ อุมพร เต็ดดวง และ บุษกร ถาวรประสิทธิ์ (2560) พบว่า บัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์มีหลักสูตรที่มีประสบการณ์เข้าถึงตลาดได้ดีกว่า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ OECD (2023) ที่อธิบายว่ากลุ่มวัยเริ่มต้นมีโอกาสอยู่ในช่วงว่างงานหรือยังไม่มั่นคงสูงกว่า เนื่องจากต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูง ความไม่สอดคล้องระหว่างทักษะที่ได้รับกับการปฏิบัติงานจริง และข้อจำกัดด้านประสบการณ์

2.4) ภูมิสำเนา บัณฑิตที่มีภูมิสำเนาแตกต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการว่างงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยบัณฑิตที่มีภูมิสำเนาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีระดับความคิดเห็นแตกต่างจากบัณฑิตที่มีภูมิสำเนาในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี โพธิ์วิจิตร (2564) ที่พบว่า เยาวชนในภูมิภาคอื่นมีโอกาสว่างงานสูงกว่ากรุงเทพฯ และปริมณฑล ทั้งในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้งและวิกฤตโควิด-19 สะท้อนว่าภูมิสำเนาส่งผลต่อโอกาสการเข้าถึงตลาดแรงงาน เนื่องจากกรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ยกตัวอย่างเช่น ข้อจำกัดด้านโครงสร้างคมนาคมขนส่งในส่วนภูมิภาค ทำให้บัณฑิตต่างจังหวัดเผชิญอุปสรรคในการเดินทาง ระยะทางที่ห่างไกล ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น และข้อจำกัดในการเลือกอาชีพเฉพาะถิ่น (เช่น เกษตรกรรม ประมง ข้าราชการท้องถิ่น) จนไม่สามารถทำงานตรงตามสาขาวิชาที่เรียนได้ ภูมิสำเนาที่แตกต่างกันจึงส่งผลต่อโอกาส ความพร้อมทางเศรษฐกิจ และศักยภาพในการแข่งขัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Arian, Intezar, & Omari (2024) ทำการศึกษาเรื่อง "การศึกษาปัจจัยและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการว่างงานของบัณฑิต" ที่ระบุว่า ข้อจำกัดเชิงภูมิภาคส่งผลต่อการว่างงานเนื่องจากท้องถิ่นยังขาดแคลนการพัฒนาเมืองและงบประมาณจากส่วนกลางในการสร้างงานที่หลากหลายในพื้นที่

สรุปได้ว่า ปัญหาการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บัณฑิตจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการศึกษาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ขณะเดียวกันสถาบันการศึกษาควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อลดปัญหาการว่างงานในระยะยาว

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

1) ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด มหาวิทยาลัยจึงควรจัดอบรมทักษะดิจิทัลและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้แก่บัณฑิตก่อนสำเร็จการศึกษา โดยเฉพาะทักษะการใช้โปรแกรมพื้นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูล และการปรับตัวต่อระบบอัตโนมัติ นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาเชิงลึกด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม เพื่อทำความเข้าใจอุปสรรคในการปรับตัวและทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง

2) ผลการวิจัยพบว่าบัณฑิตที่มีรายได้น้อยและภูมิสำเนาต่างจังหวัดมีการรับรู้ต่อปัจจัยการว่างงานแตกต่างจากกลุ่มอื่น มหาวิทยาลัยและหน่วยงานภาครัฐจึงควรจัดโครงการให้คำปรึกษาด้านอาชีพและประชาสัมพันธ์แหล่งงานในส่วนภูมิภาคอย่างทั่วถึง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงตลาดแรงงาน นอกจากนี้ จากการที่บัณฑิตให้ความสำคัญกับค่าตอบแทน สวัสดิการ ทักษะภาษาต่างประเทศ และประสบการณ์ คณะสังคมศาสตร์ควรพัฒนาหลักสูตรแบบสหกิจศึกษาหรือการฝึกงานระยะยาวร่วมกับหน่วยงานภายนอก พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเชิงปฏิบัติเพื่อเพิ่มโอกาสในการจ้างงาน

3) เนื่องจากข้อจำกัดด้านพื้นที่ในการศึกษารั้วนี้มุ่งเน้นเฉพาะคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรขยายขอบเขตไปยังคณะอื่นๆ หรือเปรียบเทียบระหว่างสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ครอบคลุมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในภาพรวมระดับประเทศได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกกับบัณฑิตที่ว่างงานเป็นระยะเวลานาน หรือนายจ้างในสถานประกอบการ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับอุปสรรคและความคาดหวังที่แท้จริง ซึ่งจะช่วยเสริมและอธิบายผลการวิจัยเชิงปริมาณให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 2) ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจาก 4 ด้านนี้ เช่น ปัจจัยด้านสุขภาพจิตและความพร้อมทางอารมณ์ ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม หรือปัจจัยด้านค่านิยมในการทำงานของบัณฑิตรุ่นใหม่ ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ตลาดแรงงาน
- 3) ควรทำการศึกษาในลักษณะการวิจัยเชิงยาว (Longitudinal Study) เพื่อติดตามสถานการณ์การว่างงานของบัณฑิตกลุ่มเดิมอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาต่างๆ เช่น 6 เดือน 1 ปี และ 2 ปีหลังสำเร็จการศึกษา เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีงานทำและเสถียรภาพในการทำงานระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- พิมพ์ เหมนรากร. (2566). *ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อสภาวะการว่างงานของบัณฑิตจบใหม่*. สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรุณี โพธิ์วิจิตร. (2564). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย*. การค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศรัญกร ศิลปะประเสริฐ และ หทัยชนก วงศ์กาฬสินธุ์. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อการรับนักศึกษาจบใหม่ในยุคโควิดของบัณฑิตมหาชนในประเทศไทย*. Journal of Roi Kaensarn Academi. 6(11), 235-241.
- ศักดิ์ชัย จันทะแสง. (2568). การคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*POWER. วารสาร Mahidol R2R e-Journal มหาวิทยาลัยมหิดล. 12 (2), 30-43
- สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2567). รายงานสถานการณ์ ด้านแรงงานระดับภาค ไตรมาส 4 ปี2567) กระทรวงแรงงาน.
- สุพิชชา โชติกำจร. (2567). *ภาวะการว่างงานและปัจจัยที่มีผลต่อการว่างงานในประเทศไทย*. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 26(2), 72-84
- อุมาพร เต็ดดวง และ บุษกร ถาวรประสิทธิ์. (2560). การมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 36(2), 37-45.
- Arian, Intezar and Omari (2024) . *Critically Investigating the Factors and Hurdles Contributing to Graduate Unemployment: A Case Study of the Economics Faculty, Jawzjan University*. Sprin Journal of Arts, Humanities and Social Sciences, 03(04), 75-76.
- Becker, G. S. (1993). *Human capital: A theoretical and empirical analysis, with special reference to education* (3rd ed.). University of Chicago Press.
- Brian Heseung Kim, Kelli A. Bird. and Benjamin L. Castleman, (2024). *Crossing the finish line but losing the race? Socioeconomic inequalities in the labor market trajectories of community college graduates*. Education Finance and Policy, 19(2), 232-257.
- Cronbach, Lee J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5th ed. New York: Harper & Row.
- International Labour Organization. (2023). *World Employment and Social Outlook: Trends 2023*.

- McGuinness, S., Pouliakas, K., & Redmond, P. (2018). Skills mismatch: Concepts, measurement and policy approaches. *Journal of Economic Surveys*, 32(4), 985-1015.
- National Statistical Office and Office of Permanent Secretary for Ministry of Labour. (2023). Thailand's Unemployment Rate Prediction Report.
- OECD. (2023). *Education at a Glance 2023: OECD indicators*. OECD Publishing.
- Super, D. E. (1990). A life-span, life-space approach to career development. In D. Brown, L. Brooks, & Associates (Eds.), *Career choice and development* (2nd ed.). Jossey-Bass.
- World Bank. (2019). *World Development Report 2019: The changing nature of work*. World Bank.
- World Economic Forum. (2023). *The Future of Jobs Report 2023* Geneva: World Economic Forum Publications.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2026 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).